

ข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย

ฉบับที่ ๑๑๔

ว่าด้วยการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคล และทรัพย์สินบนภาคพื้น และแผนการบิน (Thailand Civil Aviation Regulation - Air Navigation Service Part Rules of the Air (TCAR ANS Part - ROA))

ตามที่มาตรา ๑๖/๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดว่าเมื่อคณะกรรมการการบินพลเรือนกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการใช้ห้วงอากาศที่ใช้ในการเดินอากาศของประเทศไทยตามมาตรา ๑๕ (๔) แล้ว ให้ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยดำเนินการออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยานและออกข้อกำหนดเกี่ยวกับการป้องกันบุคคลและทรัพย์สินบนภาคพื้น เพื่อประโยชน์ของความปลอดภัยในการบิน โดยคณะกรรมการการบินพลเรือนได้ออกนโยบายห้วงอากาศแห่งชาติ (National Airspace Policy) ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๙ กรกฎาคม ๒๕๖๑ จึงสมควรกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน และการป้องกันบุคคลและทรัพย์สินบนภาคพื้นขึ้น เพื่อประโยชน์ของความปลอดภัยในการบิน อย่างไรก็ตาม วิธีปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับกฎจราจรทางอากาศตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๓๐ ว่าด้วยกฎจราจรทางอากาศ และการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สินบนภาคพื้น รวมถึงการจัดทำแผนการบิน มีเนื้อหาที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยงกันจึงสมควรที่จะกำหนดไว้ด้วยกัน และเพื่อให้เกิดความเหมาะสมในทางปฏิบัติสำหรับผู้เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามมาตรฐานสากลและให้สอดคล้องกับกฎหมาย Standardised European Rule of the Air (SERA) รวมถึงมาตรฐานและวิธีปฏิบัติขององค์การการบินระหว่างประเทศ (ICAO) ที่เกี่ยวข้อง และเป็นไปตามแนวทางการพัฒนากฎหมายการบินพลเรือนของประเทศไทยในรูปแบบ Thailand Civil Aviation Regulation (TCAR) โดยออกข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๙๔ ว่าด้วยการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคล และทรัพย์สินบนภาคพื้น และแผนการบิน (Thailand Civil Aviation Regulation - Air Navigation Service Part Rules of the Air (TCAR ANS Part - ROA)) ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘ ซึ่งมีความจำเป็นต้องแก้ไขเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดไว้ในภาคผนวก ๒ ตามข้อแก้ไขที่ ๔๘ และเอกสาร PANS-ATM (Doc4444) ตามข้อแก้ไขที่ ๑๒ และข้อแก้ไขที่ ๑๓ ของอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ เป็นต้นไป อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖/๑ และมาตรา ๑๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๘ และมาตรา ๑๖/๕ (๒) และ (๓) แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินอากาศ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๖๒ ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทยจึงออกข้อกำหนดเพื่อกำหนดเกี่ยวกับการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สินบนภาคพื้น และการทำแผนการบินไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ข้อกำหนดนี้ เรียกว่า “ข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๑๑๔ ว่าด้วยการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สินบนภาคพื้น และแผนการบิน (Thailand Civil Aviation Regulation - Air Navigation Service Part Rules of the Air (TCAR ANS Part - ROA))”

ข้อ ๒ ข้อกำหนดนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกข้อกำหนดของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย ฉบับที่ ๙๔ ว่าด้วยการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคล และทรัพย์สินบนภาคพื้น และแผนการบิน (Thailand Civil Aviation Regulation - Air Navigation Service Part Rules of the Air (TCAR ANS Part - ROA)) ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ข้อ ๔ ในข้อกำหนดนี้

“แผนการบิน” (Flight plan) หมายความว่า ข้อมูลเฉพาะแสดงรายละเอียดที่วางแผนไว้ของเที่ยวบิน

ข้อ ๕ ในการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน การป้องกันความเสียหายต่อบุคคลและทรัพย์สินบนภาคพื้น และแผนการบิน ผู้ดำเนินการเดินอากาศ ผู้ให้บริการการเดินอากาศ และผู้ประจำหน้าที่นักบิน รวมถึงผู้ที่เกี่ยวข้องกับการเดินอากาศและการทำการบินของอากาศยาน ต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในเรื่อง ดังต่อไปนี้

- (๑) การปฏิบัติการบินเหนือทะเลหลวง (Flight over the high seas)
- (๒) การบังคับใช้และการปฏิบัติตาม (Applicability and compliance)
 - (ก) การกำหนดใช้ (Subject)
 - (ข) การปฏิบัติตามกฎจราจรทางอากาศ (Compliance with the rules of the air)
 - (ค) ความรับผิดชอบในการปฏิบัติตามกฎจราจรทางอากาศ (Responsibilities)
 - (ง) อำนาจหน้าที่ของนักบินผู้ควบคุมอากาศยาน (Authority of pilot-in-command of an aircraft)
- (จ) การใช้สารออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาทในลักษณะที่อาจกระทบหรือเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่ (Problematic use of psychoactive substances)
- (๓) กฎทั่วไปและการหลีกเลี่ยงการชน (General rules and collision avoidance)
 - (ก) การปฏิบัติการบินในลักษณะประมาทหรือปราศจากความระมัดระวัง (Negligent or reckless operation of aircraft)
 - (ข) ความสูงขั้นต่ำ (Minimum heights)
 - (ค) ระดับเดินทาง (Cruising level)
 - (ง) วิธีตั้งค่าเครื่องวัดความสูง (Altimeter setting procedures)
 - (ฉ) การทิ้งสิ่งของ การพ่น หรือการปล่อยของเหลวหรือก๊าซ (Dropping or spraying)
 - (ฉ) การลากจูง (Towing)
 - (ช) การโดดร่ม การทิ้งร่มอากาศ (Parachute descents)

- (ซ) การบินผลาดแผลง (Aerobatic flights)
- (ฌ) การบินเกาะหมู่ (Formation flights)
- (ญ) บัลลูนลอยอิสระไม่มีคนอยู่ (Unmanned free balloons)
- (ฎ) ห้วงอากาศเพื่อการใช้งานวัตถุประสงค์เฉพาะ (Special use airspace)
- (ฏ) การหลีกเลี่ยงการชนกัน (Avoidance of collisions)
- (ฐ) การเข้าใกล้กัน (Proximity)
- (ฑ) สิทธิในทาง (Right-of-way)
- (ฒ) ไฟที่อากาศยานต้องแสดง (Lights to be displayed by aircraft)
- (ณ) การบินภายใต้การจำลองสภาวะการบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน (Simulated instrument flights)
- (ด) การปฏิบัติการบินในสนามบินและในพื้นที่ใกล้เคียงสนามบิน (Operation on and in the vicinity of an aerodrome)
 - (ต) การปฏิบัติการบินบนพื้นน้ำ (Water operations)
 - (ถ) สัญญาณ (Signals)
 - (ท) เวลา (Time)
- (๔) แผนการบิน (Flight plans)
 - (ก) การยื่นแผนการบิน (Submission of a flight plan)
 - (ข) เนื้อหาของแผนการบิน (Contents of a flight plan)
 - (ค) การรับแผนการบิน (Acceptance of a flight plan)
 - (ง) การใส่ข้อมูลแผนการบินให้ครบถ้วน (Completion of a flight plan)
 - (จ) การเปลี่ยนแปลงแผนการบิน (Change to a flight plan)
 - (ฉ) การปิดแผนการบิน (Closing a flight plan)
- (๕) เกณฑ์ทัศนวิสัย กฎการบินด้วยทัศนวิสัย การบินด้วยวีเอฟอาร์กรณีพิเศษ และกฎการบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน (Visual Meteorological Conditions, Visual Flight Rules, Special VFR and Instrument Flight Rules)
 - (ก) เกณฑ์ทัศนวิสัยและระยะห่างจากเมฆขั้นต่ำ (VMC visibility and distance from cloud minima)
 - (ข) กฎการบินด้วยทัศนวิสัย (Visual Flight Rules)
 - (ค) การบินด้วยวีเอฟอาร์กรณีพิเศษในเขตควบคุม (Special VFR in Control Zones)
 - (ง) กฎการบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน ที่บังคับใช้กับอากาศยานที่ปฏิบัติด้วยกฎการบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบินทุกลำ (Instrument Flight Rules - Rules applicable to all IFR flights)
 - (จ) กฎการบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน ที่บังคับใช้กับอากาศยานที่ปฏิบัติการบินภายในห้วงอากาศควบคุม (IFR - Rules applicable to IFR flights within controlled airspace)
 - (ฉ) กฎการบินด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน ที่บังคับใช้กับอากาศยานที่ปฏิบัติการบินภายนอกห้วงอากาศควบคุม (IFR - Rules applicable to IFR flights outside controlled airspace)
- (๖) การแบ่งชั้นของห้วงอากาศ (Airspace classification)
 - (ก) ชั้นของห้วงอากาศ (Classification of airspaces)

- (๗) บริการจราจรทางอากาศ (Air Traffic Services)
 - (ก) วัตถุประสงค์ของบริการจราจรทางอากาศ (General - Objectives of the air traffic services)
 - (ข) ข้อมูลแจ้งเตือนการชนกัน (Collision hazard information when ATS based on surveillance are provided)
 - (ค) การประสานงานระหว่างผู้ดำเนินการเดินอากาศและผู้ให้บริการจราจรทางอากาศ (Coordination between the aircraft operator and air traffic services)
 - (๘) บริการควบคุมจราจรทางอากาศ (Air traffic control service)
 - (ก) การบังคับใช้ (Application)
 - (ข) การดำเนินการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศ (Operation of air traffic control service)
 - (ค) คำอนุญาตเปิดทาง (Air traffic control clearances)
 - (ง) การปฏิบัติตามแผนการบิน (Adherence to flight plan)
 - (จ) การรายงานตำแหน่ง (Position reports)
 - (ฉ) การสิ้นสุดการควบคุม (Termination of control)
 - (ช) การติดต่อสื่อสาร (Communications)
 - (ซ) การติดต่อสื่อสารขัดข้อง (Communications Failure)
 - (๙) บริการข้อมูลสำหรับเที่ยวบิน (Flight Information Service)
 - (ก) การบังคับใช้ (Application)
 - (ข) ขอบเขตของบริการข้อมูลสำหรับเที่ยวบิน (Scope of flight information service)
 - (ค) บริการข่าวอากาศอัตโนมัติ (Automatic terminal information service (ATIS))
 - (๑๐) บริการเฝ้าระวังและแจ้งเตือน (Alerting Service)
 - (ก) การบังคับใช้ (Application)
 - (ข) ข้อมูลสำหรับอากาศยานที่ปฏิบัติการบินใกล้กับอากาศยานที่อยู่ในสถานการณ์ฉุกเฉิน (Information to aircraft operating in the vicinity of an aircraft in a state of emergency)
 - (๑๑) การแทรกแซง สภาวะฉุกเฉิน และการสกัดกั้น (Interference, Emergency Contingency and Interception)
 - (ก) บททั่วไป (General)
 - (ข) การแทรกแซงโดยมิชอบด้วยกฎหมาย (Unlawful Interference)
 - (ค) อากาศยานบินหลงทาง หรือ อากาศยานที่ไม่สามารถพิสูจน์ฝ่ายได้ (Strayed or unidentified aircraft)
 - (ง) สภาวะน้ำมันเชื้อเพลิงเหลือน้อย หรือสภาวะฉุกเฉินจากปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง (Minimum fuel or Fuel emergency)
 - (จ) สมรรถนะที่ลดลงของอากาศยาน (Degraded aircraft performance)
 - (ฉ) ระบบป้องกันการชนกันของอากาศยานขณะทำการบิน (ACAS Resolution Advisory (RA))
 - (ช) การสกัดกั้น (Interception)

(๑๒) บริการที่เกี่ยวข้องกับอุตุนิยมวิทยา (Services related to meteorology – aircraft observations and reports by voice communications)

(ก) ประเภทการรายงานสภาพอากาศโดยอากาศยาน (Types of aircraft observations)

(ข) การรายงานสภาพอากาศพิเศษโดยอากาศยาน (Special aircraft observations)

(ค) การรายงานสภาพอากาศแบบไม่ประจำโดยอากาศยาน (Other non-routine aircraft observations)

(ง) การรายงานสภาพอากาศโดยอากาศยานด้วยการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Reporting of aircraft observations by voice communication)

(จ) การแลกเปลี่ยนข้อมูลการรายงานสภาพอากาศ (Exchange of air-reports)

(๑๓) เครื่องส่งสัญญาณแสดงตน (SSR Transponder)

(ก) การใช้งานเครื่องส่งสัญญาณแสดงตน (Operation of an SSR transponder)

(ข) การตั้งรหัสเครื่องส่งสัญญาณแสดงตน (SSR transponder Mode A code setting)

(ค) ข้อมูลระยะสูง (Pressure-altitude derived information)

(ง) การตั้งรหัสเครื่องส่งสัญญาณแสดงตนแบบโหมตเอส (SSR transponder Mode S aircraft identification setting)

(จ) กรณีเครื่องส่งสัญญาณแสดงตนใช้งานไม่ได้ (SSR transponder failure when the carriage of a functioning transponder is mandatory)

(๑๔) วิธีปฏิบัติในการสื่อสารด้วยเสียง (Voice communication procedures)

(ก) บททั่วไป (General)

(ข) ประเภทของข้อความสื่อสาร (Categories of messages)

(ค) ข้อความสื่อสารด้านความปลอดภัย (Flight safety messages)

(ง) ภาษาที่ใช้ในการติดต่อสื่อสาร (Language to be used in air-ground communication)

(จ) คำที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Word spelling in radiotelephony)

(ฉ) แนวทางการระบุเส้นทางการบินเอทีเอส (Principles governing the identification of ATS routes other than standard and arrival routes)

(ช) จุดสำคัญ (Significant points)

(ซ) ชื่อเส้นทางมาตรฐานการบินออกด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน และเส้นทางมาตรฐานการบินเข้าด้วยเครื่องวัดประกอบการบิน (Use of designators for standard instrument departure and arrival routes)

(ณ) การใช้ตัวเลขในการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Transmission of numbers in radiotelephony)

(ญ) การออกเสียงตัวเลข (Pronunciation of numbers)

(ฎ) เทคนิคการส่งข้อมูล (Transmitting technique)

(ฏ) นามเรียกขานของอากาศยานที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Radiotelephony call signs for aircraft)

(ฐ) วิธีปฏิบัติในการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Radiotelephony procedures)

(ฑ) การส่งต่อการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Transfer of VHF communications)

(ฒ) วิธีปฏิบัติในการติดต่อสื่อสารทางวิทยุภายหลังจากการส่งต่อ (Radiotelephony procedures for air-ground voice communication channel changeover)

(ณ) วิธีปฏิบัติทดสอบการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Test procedures)

- (ค) การเปลี่ยนช่องทางการติดต่อสื่อสารทางวิทยุ (Exchange of communications)
- (ด) การเฝ้าฟังการติดต่อสื่อสาร (Communications watch/Hours of service)
- (ค) การติดต่อสื่อสารทางวิทยุโดยไม่สามารถตอบรับได้ (Use of blind transmission)
- (ท) เทคนิคการส่งต่อข้อมูลการติดต่อสื่อสาร (Use of relay communication technique)
- (ธ) วิธีปฏิบัติการติดต่อสื่อสารแบบเฉพาะ (Specific communication procedures)
- (น) วิธีปฏิบัติการติดต่อสื่อสารทางวิทยุเพื่อแจ้งสัญญาณทุกขภัยและสัญญาณเหตุด่วน (Distress and urgency radiotelephony communication procedures)

ข้อ ๖ หลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อ ๕ ให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ใน Thailand Civil Aviation Regulation - Air Navigation Service Part Rules of the Air (TCAR ANS Part - ROA) Issue 01 Revision 01 Date 17 November 2025 แนบท้ายข้อกำหนดนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๗ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘

พลอากาศเอก

(มนตรี ชวนะประยูร)

ผู้อำนวยการสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย